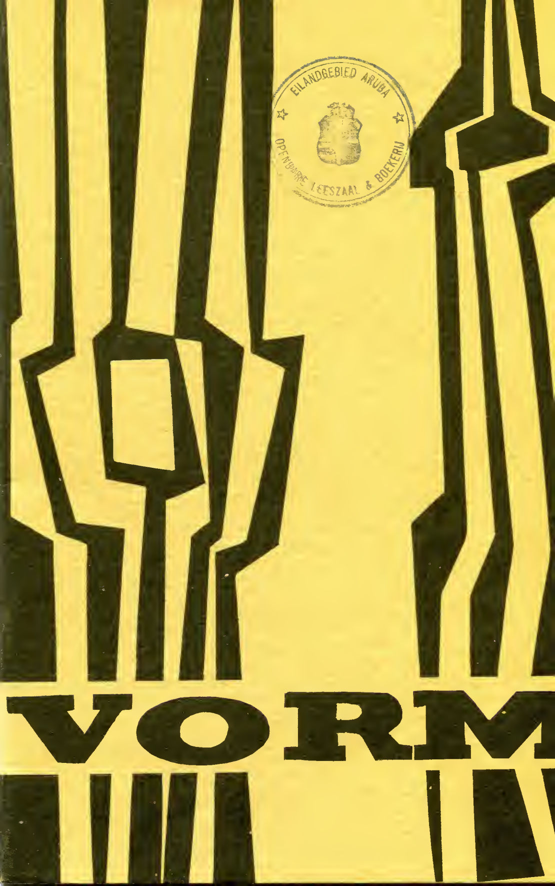

VORM

UITGAVE VAN DE VAKBOND LEERKRACHTEN ARUBA

JAARGANG 3 NUMMER 2 FEBRUARI 1972

Van de Redactie

Zoals te doen gebruikelijk vindt u in dit nummer van verschillende sekties het verslag van de jaarvergadering alsmede het jaarverslag. De redactie, aangestoken door de „jaarverslagenkoorts" plaatste ook haar jaarverslag. Het hoofdbestuur echter heeft een dermate druk jaar achter de rug dat haar jaarverslag de omvang van een blad te boven zou gaan, en daarom een blad-in-het-blad vult.

Niettemin mogen wij uw speciale aandacht vragen voor de hoofdbestuursmededelingen al was het alleen maar voor de

ook dit jaar op grootse wijze te „vieren" jaarvergadering. Naar men zegt heeft o.a. de heer v. d. Mheen een zeer werkzaam aandeel in de voorbereidingen daarvan, en wie zich nog het vorig jaar herinnert, zal ervan overtuigd zijn dat dan zeker ook de sherry niet vergeten wordt.

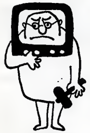
Een speciaal woord van dank gaat dezerzijds naar de Mavo-sektie, immers uit die sektie stammen 3 artikelen, te weten: „Over het eerste Mavo-3 examen", waarin mej. Schaap haar visie geeft op het Nederlands, mede als vervolg op het artikel van Frère Arnold van enkele „Vormen" geleden. Van Frère Arnold vindt u deze keer het artikel: „Voetnoten en andere opmerkingen over rekenen op de basisschool". De heer Bosman schreef het artikel: „Maken we er geen flauwekulletje van." (Ten overvloede wellicht wil ik hierbij er nogmaals de aandacht op vestigen dat slechts artikelen ondertekend met de initialen van een lid der redactie beschouwd mogen worden als het standpunt van de redactie te verkondigen).

Al enige tijd geleden werd er een studiedag voor leraren bij het Technisch Onderwijs gehouden. Het verslag daarvan bereikte ons nu pas, maar vanwege de belangrijkheid plaatsten wij het alsnog.

Mevr. Maduro roert weer in de pan in de Antilliaanse keuken. Uit het blad „Watapana", Revista Kultural di Antijas Hulandes, Aña 4, number 1, oktober 1971, namen wij met toestemming van de heer H. Habibe diens artikel: „Enkele aantekeningen bij het Rapport van prof. Prins" over. Mede in verband daarmee zal ons maartnummer voor een groot deel gewijd zijn aan de Antillianisering van het onderwijs op Aruba, waarvoor de heer Helsen reeds druk bezig is met het ontwerpen van enkele interviews en een enquête. Daarover meer in het maartnummer dus.

Kopy voor het maartnummer uiterlijk 25 februari (7 uur p.m.) bij het redactieadres.

Hoofdredacteur •

Van het Hoofdbestuur

• Algemene Jaarvergadering: op vrijdag 24 maart wordt dit jaar de Algemene ledenvergadering gehouden. Omdat de manier van vergaderen van vorig jaar zo in de smaak is gevallen van de leden, zullen wij ook dit jaar dezelfde procedure toepassen, met dien verstande dat we het dit jaar omdraaien en eerst het zakelijke gedeelte afhandelen en daarna pas de (kroon)kurken laten knallen. Voor de officiële uitnodiging zie elders in dit blad. U komt toch ook weer?? Voor borrel en hapje vragen we evenals vorig jaar een bijdrage van f. 2,50. I.v.m. de organisatie verzoekt het hoofdbestuur ieder zich zo spoedig mogelijk op te geven voor deelname bij de contactpersonen.

OPROEP

Het hoofdbestuur van de Vakbond Leerkrachten Aruba nodigt hierbij alle leden uit tot het bijwonen van de Algemene Ledenvergadering te houden op vrijdag 24 maart 1972 in het Cultureel Centrum Aruba.

AGENDA

16.00 uur: Huishoudelijke Vergadering

1. Opening
2. Mededelingen
3. Notulen
4. Correspondentie
5. Jaarverslag secretaris
6. a. Verslag Kascommissie 1971
   b. Jaarverslag penningmeester
   c. Begroting 1972
   d. Benoeming Kascommissie 1972
7. Verslag redactie en vaststelling reglement
8. Kandidaatsstelling
9. Bestuursverkiezing
10. PAUZE
11. Huishoudelijk reglement
12. Rondvraag
13. Sluiting huishoudelijke vergadering

19.00 - 20.30 uur: Borrel en hapjes
20.30 uur: Gezellige avond met optreden o.a. van het Cabaret van Colegio Arubano.

ad punt 8 en 9 van de agenda: de heren P. E. Croes en B. Coffie zijn statutair aftredend. De heer P. E. Croes stelt zich herkiesbaar.
De leden kunnen tot vlak voor de verkiezing kandidaten stellen. Iedere kandidaatsstelling moet ondersteund worden door minstens 5 leden van de VLA.

Het hoofdbestuur

• N.a.v. de financiële noodkreet van alle handenarbeiders in het vorige blad, wil het hoofdbestuur een op 25 januari j.l. ontvangen schrijven van het B.C.-Aruba aanhalen, zijnde het antwoord op een VLA-brief van 22 augustus 1971 — betreffende vergoedingen voor aanschaf en onderhoud van leer- en hulpmiddelen. Daarin zijn vermeld:

A. **Voor het basisonderwijs:**

per leerling per jaar (algemeen)	f. 15,50
per meisjesleerling voor handwerken	f. 2,—
per jongensleerling voor handenarbeid	f. 1,—

Opmerking:
In de verhoging van f. 5,— (f. 15,50 - f. 10,50) per leerling, welke per 1 januari 1971 is ingegaan, is mede begrepen verhoging van de vergoeding voor handwerken en handenarbeid.

B. **Voor het M.A.V.O.:**

per leerling per jaar (algemeen)	f. 36,—
per meisjesleerling voor handwerken	f. 2,50
per jongensleerling voor handenarbeid	f. 1,—

Opmerking:
In de verhoging van f. 10,— (f. 36,— - f. 26,—) per leerling, welke eveneens per 1 januari 1971 is ingegaan, is mede begrepen verhoging van de vergoeding voor handwerken en handenarbeid.

C. **Voor het B.B.O.:**
per leerling per jaar f. 33,—

D. **Voor het Huishoudonderwijs:**
per leerling per jaar f. 60,—

E. **Voor het H.A.V.O./V.W.O.;**
per leerling per jaar f. 15,—

- Het hoofdbestuur wil ook de volkstellers nog bedanken voor hun werk. Sommigen waren 10 tot 14 uur per dag in touw. De honorering — door het B.C. — heeft inmiddels plaats gevonden.
- De Pedagogisch-Didactische Commissie zal voortaan als P.D.C. i.o. (Pedagogisch-Didactisch Centrum in oprichting) door het leven gaan. De vier pedagogen o.l.v. de heer Sertons hebben heel wat plannen, die binnenkort bekend gemaakt worden.
- De heer Stamper heeft per 1 december 1971 ontslag genomen als voorzitter van de N.O.-sektie. Daardoor heeft hij ook het hoofdbestuur verlaten waar hij de Fesina-vertegenwoordiger was. Bij deze wil het hoofdbestuur hem nogmaals danken voor wat hij als interinsulair en internationaal vertegenwoordiger namens de VLA in de Fesina deed. Het zoeken is nu naar een nieuwe vertegenwoordiger. Iemand bereid......???

I.v.m. de verschuiving van de begindatum van de grote vakantie van 19 juni 1972 naar 26 juni 1972, komt er verandering in het oorspronkelijke reisschema van de Maduro/VLA-reis in de wijze waarop e.e.a. moet verlopen. De leden die i.v.m. de data 17 of 18 juni 1972 hebben geboekt, worden **niet** automatisch overgeboekt op een latere datum. Eenieder die dus voor dat weekend geboekt heeft (hetzij bij de VLA, hetzij rechtstreeks bij Maduro) dient met Maduro contact op te nemen om de reisdata te veranderen. Maduro heeft wel beloofd haar uiterste best te doen ieder VLA-lid te boeken op een van de volgende data 24, 25 of 26 juni 1972 (terugreis 5, 6 of 7 augustus 1972). Voor deze laatste vlucht moet echter ieder **individueel** geboekt worden, d.w.z. na iedere aanvrage verzoekt Maduro reservering voor het aantal benodigde „seats". Het verschil met de oorspronkelijke reis is, dat bij deze reis de VLA-leden reeds door het invullen van het betreffende formulier er zeker van zijn dat zij mee zullen reizen.

Er waren immers 100 plaatsen gereserveerd voor de VLA-leden.

De prijs van beide vluchten is gelijk, f. 691,— (Ant. Crt.) inclusief zegelkosten en Schiphol-tax.

Concluderend: De leden die reeds geboekt hebben voor het weekend 17/18 juni 1972 en op deze data ook kunnen reizen, hoeven niets te doen; de leden die **niet** op deze data kunnen reizen, moeten zo vlug mogelijk met Maduro contact opnemen, om één van bovengenoemde data (24, 25 of 26 juni 1972 heenreis, 5, 6 of 7 augustus 1972 terugreis) vast te leggen. Leden die nog niet geboekt hebben en alleen op de bovengenoemde data kunnen reizen, moeten zich rechtstreeks tot Maduro wenden, i.v.m. individuele boeking.

Maduro is telefonisch bereikbaar op het nummer 3888, en wanneer u schrijft (of belt) moet u dat t.a.v. de heer R. Ph. Maes doen.

Mochten er nog onduidelijkheden bestaan over het e.e.a., dan kunt u uiteraard een der bestuursleden aanspreken (adressen en telefoonnummers staan in Vorm).

Van de Sekties

Verslag jaarvergadering Sektie H.B.O.-V.W.O.-HAVO

Colegio Arubano, 21-1-'72. De jaarvergadering van de sektie H.B.O.-V.W.O.-HAVO is een weinig schokkende aangelegenheid geworden. De opkomst was gering; slechts 13 van de 44 leden gaven acte de présence. Ook de aktiviteiten van de sektie in het voorbije jaar stonden op een laag pitje; de dagelijkse problemen werden veelal opgelost door een, aan het Colegio functionerende, lerarenraad. Wel was er de afgelopen maanden een intensief kontakt met de „grote zuster" van Curaçao, Velemona, o.a. omtrent salarisvoorstellen. Tevens levert de sektie een groot aandeel in de pas gevormde Pedagogisch Didaktische Commissie.

Bij de bestuursverkiezing werden Romkes en Stekelenburg gekozen ter vervulling van de vacatures Martis en Oduber. De tussentijdse vervanging van Van Kraay door Kuiper werd gelegaliseerd.

Het bestuur is nu als volgt samengesteld:

Voorzitter	Drs. J. Stekelenburg
Secretaris	Ir. J. J. N. Kuiper
Penningmeester	Drs. A. F. Vogelenzang
Commissaris	A. T. M. Lohman
Commissaris	K. Romkes

Betreurd wordt door de vergadering dat er van overheidswege weinig haast wordt gemaakt met de oprichting van een M.A.O. en een Psychologische Dienst. In het komend verenigingsjaar zal de sektie trachten een aantal lezingen voor haar leden te organiseren. Eveneens zal er medegewerkt worden aan het opstellen van een nieuwe akte van benoeming voor de leerkrachten verbonden aan het Colegio Arubano.

Jaarverslag 1971 Mavo-sektie

Na de jaarvergadering van 26 jan. '71, die (inclusief het bestuur) door 17 leden bezocht werd, bestond het mavo-sektiebestuur uit de volgende leden: mej. W. Schaap (voorzitster), J. J. Bosman (secretaris), B. Coffie (penningmeester), fr. Arnold en E. Dongen (leden). In de loop van het jaar werd de heer Coffie lid van het Dagelijks Hoofdbestuur. Hij werd in de sektie vervangen door de heer A. v. d. Mheen. De laatstgenoemde heeft samen met frère Arnold de sektie in het Hoofdbestuur vertegenwoordigd.

Het sektiebestuur heeft vergaderd op 12-1, 26-1, 2-2, 4-3, 23-4, 31-8, 27-9, 19-11 en 17-1.

Het sektie-bestuur heeft gedurende het jaar een aantal activiteiten trachten te ontplooien, waarvan helaas het grootste gedeelte „de mist" ingegaan is. Op 4 maart zou een excursie gehouden worden naar de Lago. Op het allerlaatste ogenblik werd deze door de Lago afgebeld, waarop werd besloten maar géén excursies naar de Lago te organiseren.

Frère Arnold heeft ten behoeve van de mavo-scholen de mogelijkheden van het mavo-diploma op papier gezet.

Een verzoek werd gericht aan de Minister en het Departement van Onderwijs om de akte Spaans M.O. gesplitst te krijgen in een A- en een B-gedeelte.

Een auto-sterrit annex barbecue, waarvoor al veel voorbereidend werk was verricht, liep in de soep door plotselinge ziekte van de organisator èn door de minimale deelname.

Tegen het einde van het jaar zijn alle leden opgeroepen om zich op te geven voor een mavo-cabaret/toneelgroep. Slechts de heer Fons

Geerlings heeft zich hiervoor aangemeld. Misschien kan hij een „one-man-show" brengen!

Alleen de op 18 oktober in de vergaderzaal van het Departement van Onderwijs gehouden discussie-avond over het onderwerp „Aansluiting basisschool-V.O." bleek een voltreffer te zijn. Een stampvol zaaltje volgde geïnteresseerd de discussie. De bedoeling is om in februari aanstaande een „follow-up" te houden over het toelatingsexamen.

Al met al een weinig succesvol „sectie"-jaar. Het zou bijzonder prettig zijn als van de kant van de leden wat meer enthousiasme getoond werd, maar dit schijnt de algemene klacht van elk bestuur te zijn.

De secretaris J. J. Bosman •

Verslag jaarvergadering Mavo-sektie, gehouden op 27 januari 1972 in het Centro Educativo

In haar openingswoord stelde de voorzitster, dat het bestuur van de Mavo-sektie in het afgelopen jaar niet erg veel gedaan heeft. Als redenen zou hiervoor aangevoerd kunnen worden, dat het hoofdbestuur al zovéél doet en bovendien, dat de mavo-mensen door het nieuwe systeem vaak tot over de oren in het werk zitten.

Het jaarverslag van de secretaris werd voorgelezen en goedgekeurd. Zuster Helène zou toch nog graag een excursie naar de Lago willen maken.

Ook het financieel verslag vond geen tegenspraak. In het verleden was vergeten een kascommissie in te stellen. Dit verzuim werd goedgemaakt: zuster Helène, mevrouw Kelkboom en de heer de Graaff werden bereid gevonden zitting te nemen en ook het beleid van de penningmeester in het jaar 1971 alsnog te verifiëren. Ook de begroting voor het jaar 1972 werd na enige discussie goedgekeurd. De heer Wentink zou graag zien, dat het bloemetje, dat gestuurd wordt „als-het-mes-er-in-gaat" e.d. door de sekties zou worden verzorgd, al was het alleen maar om het hoofdbestuur een beetje te ontlasten.

Vervolgens werd het ontwerp-huishoudelijk reglement behandeld. Uitdrukkelijk werd vastgesteld, dat als leden van de Mavo-sektie óók worden beschouwd de leden, die werkzaam zijn bij het ETAO. Enkele leden maakten zich zorgen, dat de collega's van het ETAO zich de stiefkinderen zouden voelen. Jammer genoeg was er geen enkele „ETAO-er" aanwezig, die hiervoor zijn of haar mening kon geven.

Na de nogal taaie behandeling van het huishoudelijk reglement klaarden de gezichten op, toen de voorzitster alle 17 aanwezige leden uitnodigde om na afloop by Kibaima Coffee Shop een drankje en een hapje te nemen. Na deze op het juiste ogenblik gelanceerde uitnodiging hoeft het geen opzien te baren dat voor de bestuursverkiezing uit de vergadering géén tegenkandidaten kwamen en het bestuur en bloc herkozen werd!

De rondvraag bracht weinig nieuwe gezichtspunten. Voor het komende jaar wordt gedacht aan (tòch nog) een sterrit, een sportdag en een domino/canasta/bridge-avond.

Om half tien sloot de voorzitster de vergadering en begaf men zich naar de overkant, waar nog een gezellig uurtje werd doorgebracht.

J.J.B. •

Jaarverslag Sektie Nijverheidsonderwijs VLA 1971-1972

Het tweede verenigingsjaar van de sektie N.O. begon met 88 leden en eindigde met 118 leden, welke toename vooral ontstond door de uitbreiding van het lerarenkorps op de technische scholen.

De voorzitter van de sektie startte dit verenigingsjaar met een welverdiend verlof. Tijdens zijn afwezigheid werd hij door de heer Kleinenberg vervangen. Er is heel wat wisseling in het bestuur geweest: mej. Bronswinkel en de heren Heronimo en Cardoze, welke laatste de heer Stamper verving in de FESINA, verlieten het bestuur. Mevr. v. Steen nam de afvaardiging in het hoofdbestuur over en de heer Strijker volgde de penningmeesteresse mevr. R. Every in haar functie op. Doordat de voorzitter m.i.v. 1 december 1971 van zijn functie ontheven wenste te worden, werd in december — vóór de jaarvergadering reeds — een bestuursverkiezing en -aanvulling gehouden, zodat aan het eind van het tweede verenigingsjaar het bestuur er als volgt uit ziet:

wnd. voorzitter:	de heer J. Kleinenberg
secretaresse	mevr. T. van Steen-Jansen, tevens vertegenwoordigster in hoofdbestuur
penningmeester	de heer A. Strijker
commissaressen:	mevr. R. Celaire-Metzen
	mej. Perkins
	mej. Rovelet

Er werden elf bestuursvergaderingen gehouden, waarbij veel kwesties, die in het eerste verenigingsjaar aan de orde waren gesteld, weer de aandacht kregen.

De overurenregeling bracht op de eerste vergadering al een lange discussie en resulteerde in een motie, welke bij het hoofdbestuur werd ingediend.

Het MTS-rapport, welke de applicatiecursus voor MTS-leerkrachten voorstelde, werd met de N.O.-bond op Curaçao besproken. Na vele besprekingen o.m. met de Inspectie werden de plannen voor deze cursus afgewezen. Wel startte in augustus een N.O.-lerarenopleiding op Aruba, waarbij MTS-ers werden toegelaten. Naast hun opleiding hebben zij een part-time betrekking als aspirant-leraar aan de technische scholen.

Het working-paper, een in opdracht van het hoofdbestuur door leden van de Commissie Wet en Recht opgesteld schema met salarisvoorstellen, werd ook in de NO-sektie besproken. Bij besprekingen op Curaçao behartigde de heer Kleinenberg o.m. de NO-belangen in het schema.

Dit verenigingsjaar werd getypeerd door een zekere onrust in bestuur en sektie. Wisselde het bestuur nogal eens van samenstelling, het aantal leden, dat daadwerkelijk haar sektiebestuur steunde was, als o.m. de opkomst van de ledenvergaderingen daarvoor mag blijken, zeer gering.

Aan het eind van dit jaar zou het bestuur danook, zoals vorig jaar, haar bezorgdheid willen uiten over het meedenken en -doen van haar leden in sektieverband. Wanneer al te nijpende problemen van rechts-

positionele aard opgelost zijn, blijven er nog altijd vele op onderwijskundig gebied over, waarvoor in bondsverband naar een oplossing gezocht kan worden.

Alleen wanneer leden met belangstelling achter hun bestuur blijven staan kan in sektie- en hoofdbestuur aan de belangenbehartiging van onderwijs en leerkracht met succes gewerkt worden.

T. v. Steen-Jansen, secr. NO-sektie •

Verslag van de Jaarvergadering van de Sektie Nijverheidsonderwijs, gehouden op 31 januari 1972 in de Huishoudschool „Mater Dei" in Oranjestad

Bij de opening waren 14 leden aanwezig, w.o. 5 bestuursleden. De wnd. voorzitter, de heer Kleinenberg, bracht enkele wijzigingen in de agenda aan, waarna de notulen van de vorige vergadering en het jaarverslag van de secretaresse werden voorgelezen en goedgekeurd.

Als leden van de kascommissie stelden zich beschikbaar de heren van Bodegom, Derogée en Stamper, waarna het financieel verslag 1971 en de begroting 1972 door de penningmeester werden voorgelezen.

De inmiddels gearriveerde VLA-voorzitter, de heer P. E. Croes, werd welkom geheten.

De voorzitter deed daarna enige mededelingen o.a. over overurenregeling, Coruba, Vorm en de salarisvoorstellen. Daarbij kwam de overwerkvergoeding op de avondschool ook ter sprake.

Na de pauze werd door de kascommissie décharge verleend aan de penningmeester.

De twee statutair aftredende bestuursleden, mevr. van Steen en de heer Kleinenberg stelden zich weer herkiesbaar en werden bij acclamatie herkozen. De heer Kleinenberg nu als voorzitter van de sektie.

Bij de rondvraag kwamen aan de orde: terugzendkosten voor 5-

Haal een frisse Hollandse neus met onze V.L.A.-reizen.

jarige contractanten, zwangerschapsverlof, het uitblijven van uitbetalingen van de 90% ziektekostenregeling en de „Vorm"-distributie.

Om 22.00 uur werd de vergadering door de voorzitter onder dankzegging gesloten met het verzoek aan de leden volgende keer elk twee leden mee te brengen, wat de gezelligheid zeker zou verhogen.

T. van Steen-Jansen, secr. •

Jaarverslag B.B.O.

Op onze laatste algemene ledenvergadering d.d. 14-1-71, werd het eerste officiële bestuur gekozen. Dit bestuur zette de plannen en lopende zaken van het voorlopige bestuur voort en ontplooide vele werkzaamheden. Er werd een L.O.M.-werkgroep samengesteld, die de noodzaak van een schoolpsychologische dienst en een gedifferentieerder B.B.O. diende aan te tonen. Aan het eind van het jaar kwamen de bevindingen van deze werkroep uit de bus, waarbij duidelijk werd aangetoond, dat er nog teveel probleemkinderen uitzichtloos bij het B.O. moeten blijven, zonder die kans te krijgen waarop ze recht hebben.

Het speet de werkgroep echter dat ze moest ervaren dat de medewerking van het basisonderwijs niet groot was, de goeden uitgezonderd natuurlijk.

Inmiddels had het nog jonge bestuur te kampen met een krisis in de sektie, n.a.v. een gedaan voorstel aan de afd. Curaçao. Het gevolg was dat het bestuur zich genoodzaakt zag om af te treden. Gelukkig bleken er na aanvankelijk grote verlegenheid toch enkele leden bereid zich kandidaat te laten stellen voor een bestuursfunktie, zodat uiteindelijk deze krisis werd overwonnen en de sektie weer was gered.

Dit nieuwe bestuur ontwikkelde o.a. twee werkonderdelen:
De organisatie van een B.B.O.-dag en een B.B.O.-sportdag.

Ten aanzien van het laatste onderdeel zij nog vermeld dat er reeds eerder een sportdag is gehouden, welke een groot sukses is geweest en wat de banden tussen de scholen zeker heeft verstevigd.

De B.B.O.-dag-organisatie is in handen gelegd van een speciale kommissie bestaande uit 4 leden, van elke school een.

Een groot sukses, vooral door ons hoofdbestuur behaald, is natuurlijk de 5-daagse werkweek met 1 stafmiddag. Veel voorbereidend werk is gedaan door het toenmalig „voorlopig" bestuur.

Niet alleen op onderwijstechnisch gebied blijft het bestuur aktief, ook het salaris blijft onder onze aandacht en enkele bestuursvergaderingen zijn daaraan alweer gewijd.

Ook ten aanzien van de hoofden-diensturenregeling heeft het bestuur geprobeerd stappen te ondernemen in samenwerking met het hoofdbestuur. Direkt resultaat is er niet geboekt, maar het bestuur blijft proberen.

Last but not least, mogen we vermelden, dat het kontakt met onze zusterafdeling op Curaçao vrij intensief is. Twee van onze bestuursleden zijn eenmaal naar Curaçao geweest om vele zaken te bespreken, maar vooral om te komen tot een zo nauw mogelijke samenwerking i.v.m. plannen en of akties en stellingname.

Ook is er een afgevaardigde van de afd. Curaçao op Aruba geweest. Er is nog steeds een uitnodiging aan het bestuur van kracht, om nogmaals naar Curaçao te komen, doch onze penningmeester ziet geen kans dat te bekostigen.

Misschien dat er een ruimere mogelijkheid wordt geschapen in het nieuwe sektiejaar.

De ingekomen stukken waren: 4 brieven, allen van de afd. Curaçao.
De uitgaande stukken waren: 12 brieven.

de secr. B. J. den Dunnen •

Jaarvergadering sektie B.B.O.

Op donderdag 20 januari j.l. werd de jaarvergadering van de sektie B.B.O. gehouden op de Bernhardschool.

De opkomst was redelijk te noemen, hoewel er best wat meer belangstelling getoond had kunnen worden, daar het toch alle leden aanging.

Er kwam niets schokkends uit de bus, het bestuur, bestaande uit: voorzitter de heer du Puy, secretaris de heer den Dunnen (plv.), penningmeester de heer Chin en de leden mevr. Norder en de heer Heyer, bleef gelukkig hetzelfde.

Uit het jaarverslag van de secretaris viel op te maken dat de BBO-sektie actief was geweest het afgelopen jaar.

Nadat de kas grondig door de kascommissie was bestudeerd, las de penningmeester de „grote" bedragen voor.

Wij wensen het bestuur een zeer vruchtbaar jaar toe en heel prettig werken met medewerking van alle leden.

Een jaar Vorm

Na een eerste jaargang van één nummer kwam Vorm in haar tweede jaargang zoals afgesproken 10 maal uit.

Er waren de volgende vaste rubrieken:
Van de redactie - van het hoofdbestuur - van de sekties.

Bij het sektie-nieuws viel vooral op de N.O.-sektie die in 8 nummers haar nieuws leverde. Een voorbeeld dat navolging verdient, immers wij allen zijn graag op de hoogte van wat er leeft in andere sekties, om nog maar te zwijgen over het feit dat we graag weten wat het bestuur van onze eigen sektie allemaal voor ons doet. En hoe kunnen wij dat beter te weten komen dan door ons aller Vorm.

Naast deze vaste rubrieken bevatte Vorm in 1971 nog een keur aan artikelen, teveel om hier allemaal op te noemen. (Trouwens u hebt ze natuurlijk allemaal zelf gelezen, en zo niet dan heeft vast nog wel een of andere collega een blad voor u, als u misschien pas later in het jaar op Aruba bent gekomen).

Wij willen hier slechts noemen de Commissie Wet en Recht, later de R.P.C., die verschillende artikelen plaatste, verder de heer A. Dercksen, die ons helaas al te vroeg ontvallen is, en die zich bereid verklaarde steeds de pedagogisch-didactische rubriek voor rekening van de A.P.A. te zullen nemen. Deze belofte werd verder waar gemaakt door de heer Sertons. De sektie B.B.O. nam het gehele februarinummer voor haar rekening. (Welke sektie vertelt ons dit jaar iets over haar doen en laten?)
Ook van buiten VLA-kringen kregen wij verschillende artikelen. Met name mogen hier genoemd worden het nieuws van de Inspectie, en de artikelen van de heren H. Booi en J. Maduro.
Behalve de artikelen in het Nederlands verschenen ook enkele artikelen in het Papiamento en het Engels.
Al deze schrijvers en schrijfsters hierbij namens de redactie heel hartelijk dank.
Verder gaat onze dank uit naar de VAD voor de door hen verleende zeer prettige samenwerking.
Ook is hier zeker een woord van dank op zijn plaats aan het adres van onze adverteerders, die door hun financiële steun de uitgave van ons blad mogelijk maakten.
Last but not least mijn dank aan de leden van de redactie. Het mag dan wel mooi klinken zo'n ondertekening met „hoofdredacteur", maar zonder redacteuren en redactrices ben je als hoofdredacteur nergens. Dank zij hun aller voortdurende inzet is ons blad geworden wat het nu is.
Voor het financiële verslag verwijs ik u dit jaar nog naar het jaarverslag van het hoofdbestuur die onze zorgen het afgelopen jaar nog droeg.
In 1972 zullen wij dat ook zelf gaan doen in de persoon van de heer Uyen, die zal gaan optreden als penningmeester van Vorm, compleet met een eigen bankrekening.
Vorm werd en wordt toegezonden aan alle leden, maar daarnaast ook aan diverse instanties in binnen- en buitenland. Dit is niet overdreven als u bedenkt dat Vorm ook gezonden wordt naar Nederland, België en Venezuela.
Al met al mogen wij terugzien op een goed jaar. Er kan nog veel verbeterd worden, en daarvoor zullen wij als redactie ons best doen, maar ook van uw kant zouden wij graag eens iets horen. De dooddoener „Geen nieuws, goed nieuws" laten we dan maar voor wat die is.
Moge voor, maar vooral ook door, ons allen Vorm steeds blijven groeien tot heil van het onderwijs en de onderwijzers op ons „dushi Aruba".

J. F. J. van Steen, hoofdredacteur •

DEPARTEMENT VAN ONDERWIJS N.A.

Overzicht schriftelijke en praktijkexamens 1972

Maand :	Dag en datum :	Examen voor :
Maart:	m. 6	engels l.o.
	d. 7 - w. 8	handelswetenschappen m.o.
	m. 13 - d. 14	engels - tolkexamen
	w. 15 - do. 16	engels - briefwisseling
	d. 14	frans m.o. a.
	d. 21	duits l.o.
	w. 22	engels m.o. a.
	w. 22 - do. 23	handelswetenschappen m.o.
	d. 28 - w. 29	handelskennis l.o.
April:	w. 5 - do. 7 - vr. 7	tekenen l.o.
	w. 12	frans l.o.
	do. 13 - vr. 14	spaans l.o.
	w. 19 - do. 20	nederlands m.o. a.
	m. 24	basisexamen laborant
	d. 25 - w. 26	handwerken
	d. 25 - w. 26 - do. 27	vrouwelijke handwerken
Mei:	w. 3 - do. 4	wiskunde l.o.
	m. 8 - d. 9	nederlands l.o.
Juni:	w. 7 - do. 8 - vr. 9	handenarbeid l.o. Aruba
	ma. 12 t/m vr. 16	handenarbeid l.o. Curaçao
	d. 27	frans - tolkexamen
	w. 28	duits m.o. a.
Juli:	d. 4 - K 10	
	w. 5 - K 11	
Augustus:	22 en 23 Wisk. M.O.A.	
	24 en 25 Wisk. M.O.B.	

Mulo-examens: 17 t/m 20 april

Middelbare schoolexamens:

HBS-A: 12 t/m 20 april
HBS-B: 12 t/m 18 april
GYM.-A: 12 t/m 18 april
GYM.-B: 12 t/m 17 april
HAVO: 24 t/m 30 mei

Volledig bevoegd onderwijzer:

APA: 23 mei t/m 30 mei
AP: 1 juni t/m 7 juni

Onderwijzersakte:

12 juni t/m 21 juni

Brugklas-Discussie (vervolg)

De geanimeerde discussie over het probleem: AANSLUITING BASISSCHOOL-MAVO/HAVO/N.O., die in oktober werd gevoerd zal worden voortgezet op dinsdag 29 februari 1972.
Het Mavo-bestuur heeft voor- en tegenstanders van het toelatingsexamen voor de verschillende takken van voortgezet onderwijs bereid gevonden hun meningen op die datum onder woorden te komen brengen. Daarna volgt er weer een open discussie voor alle aanwezigen.
Het Mavo-bestuur hoopt van harte, dat diegenen, die het eerste deel van deze discussie meemaakten, weer aanwezig zullen zijn, terwijl ieder ander geïnteresseerde natuurlijk ook van harte welkom is. Besproken worden de vragen:

Wat zijn de voordelen van een toelatingsexamen?
Wat zijn de nadelen van een toelatingsexamen?

Datum: dinsdag 29 februari, tijd: 8 uur n.m.

Plaats: Landskantoor, vergaderzaal Departement van Onderwijs.

Mogen we op uw aanwezigheid rekenen?

Over het eerste examen MAVO-3

(vervolg)

Enige „Vormen" geleden gaf Frère Arnold een verslag over het onderdeel wiskunde.

In het sektie-bestuur spraken we af, dat ik het volgende verslag zou geven, namelijk over Nederlands. Diegenen, die ook examineerden, corrigeerden of „committeerden" in dit vak, kunnen zich misschien voorstellen, dat ik maandenlang tegen dit verslag heb aangehangen. Het mondelinge gedeelte bestond in de eerste plaats uit het voorlezen van een stuk tekst, waarop de leerlingen zich een kwartier hadden mogen voorbereiden. (Deze lange voorbereidingstijd is voor het volgende examen al teruggebracht tot 5 minuten, dus verder geen commentaar). Over deze tekst mochten geen vragen gesteld worden, het ging zuiver om het goed op toon voorlezen. In bepaalde gevallen was die goede toon zo smartelijk toonloos, dat een warm gevoel van medelijden (met leerkracht en kandidaat) onmiddellijk opwelde.

Een tweede onderdeel was het beluisteren van een tekst, waarover de kandidaat vervolgens wat vragen moest beantwoorden of een gesprekje mocht voeren. Ik kan u verzekeren dat het buitengewoon moeilijk is voor dit onderdeel geschikte teksten te vinden. De taal mag niet te simpel, maar ook niet te ingewikkeld zijn, het voorlezen mag niet te veel tijd van het examen afnemen, er moeten wat zinnige vragen over te stellen zijn, de tekst moet zoveel mogelijk binnen de belangstellingssfeer van de kandidaat vallen, alsmede een afgerond geheel vormen en geen enkele kandidaat mag natuurlijk zijn of haar tekst ooit eerder gehoord hebben...... Het verschil in moeilijkheidsgraad was vaak erg groot, maar het is bijna ondoenlijk, dit bij de beoordeling mee te laten spelen: de resultaten waren hoe-danook povertjes en op het laatst voelt men niet meer het verschil tussen een pover-vijfje of een pover-zesje.

Het „gesprek" tussen examinator en kandidaat kon zich voortzetten naar aanleiding van „zelf-bestudeerde" onderwerpen.... Meestal bestond dit uit het ophakkelen van een min of meer uit het hoofd geleerd verhaaltje. Wanneer men dit moet aanhoren, is men alwéér geneigd bewogen te raken. (Ik constateerde dit feit niet alleen bij mezelf, ook bij collega's-gecommitteerden). De wanhoop die uit de ogen spreekt, de zweetdruppeltjes, die op de bolle voorhoofdjes naar buiten barsten, zij spreken een duidelijker taal dan de wijze van zich uitdrukken, die eigenlijk beoordeeld moet worden. Wetend dat het later volgende schriftelijke gedeelte zonder meer een dood-klap zal zijn voor het allergrootste deel van ieders kandidaten, gaat men zich vervolgens op milde wijze beraden over het geven van een cijfer. En eigenlijk kwam het steeds hier op neer: was er gewerkt, dan werd

het nog wel een voldoende, was er iets zelfstandigs, iets spontaans of iets onbevangens gepresteerd, dan werd het cijfer 7 of 8 blij en dankbaar gegeven en die nare geen-hoop-meer-gevende vijven en vieren werden tot het uiterste beperkt.

Wel, toen kwam dan het schriftelijk gedeelte: een opstel en vragen over een tekst. We moesten eigenlijk eens een verplichte opstellenwedstrijd uitschrijven voor MAVO-leerkrachten. Na afloop daarvan zouden er waarschijnlijk nog maar weinig tegenstanders zijn van mijn eis: „Dat opstel moet weg". Zolang er in Nederland geen opstel in het Frans, Duits of Engels gemaakt hoeft te worden, zolang past het Nederlandse opstel NIET op de Mavo-school van de Antillen, noch bij Mavo-3, noch bij Mavo-4.

En dan die tekst. Aafjes, Bomans, Coolen enz. zijn geen analyseerkost voor onze kinderen — we mogen al blij zijn als ze er iets van kunnen **lezen** en de zinnen globaal begrijpen. Dankzij onze milde beoordelingen en dankzij de zeer gunstige afrondings-voorschriften kwamen er tenslotte nog aardig wat Nederlandse „voldoendes" te voorschijn. Maar is dit eigenlijk geen zelfbedrog? Waarom bieden we onze kandidaten niet een tekst aan, die op het niveau van een examen Engels staat? En waarom eisen we dan niet PERFECTIE van iets gewoons, in plaats van halfbakkenheid van iets dat dan zogenaamd „peil of NIVEAU" heeft? Ook hier zie ik géén verschil voor Mavo-3 of 4. Laat dat „niveau" maar komen als onze leerlingen iets méér willen gaan presteren; laten wij liever een degelijke, onopgesmukte basis leggen. Dit geforceerde gedoe van hoge eisen maakt alleen maar dat het Nederlands nog meer in discrediet raakt. En dat mogen we onze leerlingen die verder willen en kunnen NIET aandoen. Laten we ons er meer en meer op gaan instellen, dat het Nederlands op de Mavo voor de leerlingen een NIEUWE taal is, méér nog dan Engels en Spaans. Een kind met vier jáar gewóón Engels, Frans of Duits kan tot de Havo worden toegelaten, waarom dan niet met vier jaar gewóón Nederlands? En voor wie niet naar de Havo gaat is dat òngewone helemaal ònnodig.

Dat wat ik in de maanden NA het examen opkropte is er nu gedeeltelijk uitgekomen. En ofschoon ik weet dat deze kleine stem toch niet gehoord zal worden, weet ik aan de andere kant nagenoeg zeker, dat de genoemde veranderingen t.z.t. zullen plaatsvinden. Het is immers dwaasheid om op de voorgeschreven weg voort te gaan.

Wil Schaap •

Voetnoten en andere opmerkingen over rekenen op de basissischool

Het onderstaande houdt geen opzettelijk verband met de huidige beschouwingen en discussies over rekenen - wiskunde. Het zijn enkele opmerkingen rond dit vak, opgekomen bij het omgaan met dit vak of de wiskunde zelf, en ook wel uit terloopse gesprekken met collega's.

Vanzelfsprekend zijn het geen Stellingen, maar is het slechts een m.i., zonder dat dit telkens vermeld wordt.

Aanvulling en correctie door anderen door hun bevindingen uit de praktijk zijn welkom, denk ik.

1. Lof op het grafiekenschrift (het roosterpapier, het ruitjespapier) met name met de afmetingen 10 mm bij 10 mm.

a. Het begrip oppervlakte van een vlakke figuur en het verschil tussen omtrek(lengte) en oppervlakte is helder bij te brengen met ruitjes, terwijl het anders makkelijk verbalisme wordt. Voor lengte neme men in het begin als eenheid: één streepje, en voor oppervlakte: één hokje. (Pas iets later één cm en één cm^2 — voor de variatie te schrijven als 1 vierkante centimeter. Daarna gebruike men deze namen afwisselend, zonder dus een ervan helemaal af te schaffen). De leerlingen zullen dan bijvoorbeeld inzien dat de vraag: Wat is het **meest: één** streepje of één hokje, niet te beantwoorden is, omdat de vraag fout is, namelijk geen betekenis heeft en even dwaas is als de vraag: Wat is het meest: 5 gulden of 7 km.

De leerlingen tekenen allerlei rechthoeken (natuurlijk moeten de hoekpunten voorlopig alleen roosterpunten zijn — de zogenaamde **mooie** punten) — en zien, d.i. tellen dan hoeveel streepjes de omtrek is, en hoeveel hokjes de oppervlakte. Men moet volgens mij de formule voor de omtrek van een rechthoek en die voor de oppervlakte van een rechthoek zo lang mogelijk uitstellen. Langzamerhand, d.i. na veel oefening, gaan de leerlingen die zelf ontdekken of maakt men hen er attent op. Dan zal het later mogelijk niet, of minder, voorkomen dat ze met een gerust gemoed beweren dat de oppervlakte van een **driehoek** lengte maal breedte is.

De lengte van een **schuine** lijn vinden, geeft een moeilijkheid. De leerling moet dan eerst met een passer of een liniaal (of met een papierstrookje) die schuine lijn horizontaal (of vertikaal) leggen om te kunnen zien hoeveel streepjes deze lijn **ongeveer** is.

Er is aangeraden met streepjes als lengtemaat te werken i.p.v. met centimeters. Dat moet men ook niet fanatiek doen. Gaat het met cm.

handiger, dan is daartegen geen bezwaar, omdat bij dit grafiekenschrift (10 mm bij 10 mm en niet bijv. 4 bij 4 mm) één streepje juist 1 cm. is. Alleen moeten de leerlingen ook met streepjes kunnen werken.

De oppervlakte van een **driehoek** is met roosterpapier ook makkelijk te vinden. Alleen kunnen de leerlingen nu natuurlijk de hokjes niet tellen, aangezien maar een gedeelte hele hokjes is.

Door die driehoek in te sluiten in een rechthoek, zien ze makkelijk dat de oppervlakte van die driehoek de helft is van die van de rechthoek, en zo constateren ze dat de oppervlakte van een driehoek gelijk is aan een zijde maal de helft van de hoogte. Men kan deze formule veilig overslaan. Zodra de leerling een figuur hoort noemen, moet hij automatisch aan het tekenen slaan, en dan is er nog tijd genoeg om te gaan zoeken en berekenen (tellen). Tussen haakjes, natuurlijk zal men als klassikaal leermiddel één roosterbord aanschaffen; dat is net zo nodig als een landkaart....

Tot zover het gebruik van roosterpapier (het grote ruitjesschrift) voor de begrippen omtrek en oppervlakte.

b. Een ander gebruik is het werken met de getallenlijn. (Dat kan men natuurlijk even goed in een gewoon schrift doen). Dat lijkt moeilijk en werd vroeger zelfs niet op de mulo of de kweek behandeld. Maar het **is** makkelijk en ook heel nuttig. Men tekent daarop punten om allerlei getallen — gehele en breuken — aan te duiden en heeft een nieuwe manier om te weten — te zien — of een getal kleiner (of groter) is dan een ander getal.

c. Zelfs de coördinaten van een punt bieden geen moeilijkheid. De naam coördinaat kan vermeden worden. De X-as heet de horizontale as en de Y-as heet de vertikale as. Moeten de leerlingen het punt A (2,5) tekenen, dan beginnen ze de streepjes te tellen vanaf de Oorsprong: en dan 2 naar rechts en 5 naar boven. Geef je dan nog enkele punten door hun coördinaten, dan kunnen ze handige figuren krijgen: rechthoeken, vierkanten, vliegers of leuke niet-wiskundige figuren. En zelfs ontstaan er ruimtefiguren als balk, kubus of piramide. En nu is het wel waar dat ze zo'n ruimtefiguur toch op de eerste plaats als ruimtefiguur voor zich moeten hebben, dus als een echte balk of een echte kubus — liefst ook nog als draadmodel om er dwars doorheen te kunnen kijken, toch hebben blijkbaar de meeste leerlingen genoeg voorstellingvermogen om de tekening als een ruimtefiguur te zien, mits je natuurlijk de niet-zichtbare lijnen stippelt. Dat ze dit alles graag doen, is ook wel iets waard.

2. Breuken.

(Op stencils is de breukstreep vaak schuin; het is veel beter altijd horizontale breukstrepen te nemen; dat verhoogt de duidelijkheid). Het is wel eens goed niet te schrijven 1/5 + 3/5, maar 1 vijfde + 3 vijfde(n) en het dus te vergelijken met 1 appel + 3 appels. Dit werkt verhelderend.

Men spreke **nooit** van het **verkleinen** van een breuk, maar van het vereenvoudigen, immers 6/12 is niet kleiner of minder dan 1/2.

Het heeft weinig zin opgaven te laten maken als 3/7 × 5/8, dus het vermenigvuldigen van twee breuken. En evenmin (en nog erger) 3/7 : 5/8.

Moet dat toch om een of andere duistere reden, dan zo laat en zo weinig mogelijk. Wel bijv. 7 × 2/3 en 7 × 2 1/2, dus als één getal

Te aworo....!

(liefst het eerste) een breuk is. Het is namelijk eigenlijk toch wel jammer dat leerlingen wel kunnen uitrekenen hoeveel 725 × 2478 is en geen raad weten met 6 × 2 1/2.

De schrijfwijze van tiendelige breuken met de komma is vrij recent en heel handig. Toch is het wel goed af en toe 7/10 in plaats van 0,7 te schrijven. Dan blijven de leerlingen zien dat het hetzelfde getal is.

Dat ook bij breuken de aanschouwelijkheid belangrijk is, is duidelijk, dus het laten zien als deel van een groter getal.

Over het veranderen (omzetten) van gewone breuken in tiendelige. We leren onze leerlingen dat 1/4 = 0,25 en dat 1/8 = 0,125. Het is m.i. beter eerst gewoon te doen wat er staat, dus resp. 1 door 4 delen en 1 door 8; dan zien de leerlingen zelf wel dat het 0,25 of 0,125 wordt. Bovendien zien ze dan ook dat een breuk eigenlijk ook een

deling is. Zien ze dan staan 2/7, en wordt gevraagd daar een (benaderde) tiendelige breuk van te maken, dan beginnen ze ook gewoon 2 door 7 te delen en het komt terecht.

Hier mag ook wel iets gezegd worden over het gebruik van het woord procent. Het is gewenst heel vaak honderdste (deel) in plaats van procent te zeggen, en daarmee door te gaan, ze dus naast elkaar gebruiken. Ook dat verhoogt het inzicht. Krijgt men dan de volgende opgave: Van een klas van 26 leerlingen zijn er 7 ziek. Hoeveel procent is ziek? Dan lost men dit dus zo op: Blijkbaar is 7/26 van het aantal leerlingen ziek. Ik ga dus 7 door 26 delen en vindt 0,267, dus mag ik zeggen: ongeveer 0,27, anders geschreven 27/100, nog anders geschreven 27% van het aantal leerlingen van die klas.

En omgekeerd (maar deze opgave is minder **praktisch** — immers, als bij de meeste zogenaamde ingeklede vergelijkingen, vraagt men te zoeken wat men eigenlijk al lang weet, maar voor de leerlingen verborgen houdt, waarschijnlijk omdat men anders te weinig vraagstukken meent te hebben). Van een school van 375 leerlingen deelt het hoofd mee dat er 3% ziek is. (Hoe weet hij dat vraagt de ondeugende lezer?) en men vraagt: hoeveel leerlingen zijn er ziek? De jeugdige rekenmeester kan als volgt te werk gaan: ik moet 3% van 375 uitrekenen, dus het 3/100 deel van 375.

1/100 deel is 3,75, dus 3/100 deel is 3 × 3,75; dat geeft 13,25, dus zullen er 13 leerlingen ziek zijn geweest.

Dat is alles — voor deze keer. Er zijn nog wel meer punten te bespreken, bijv. het moeilijke begrip verhouding van twee getallen of het onderzoek naar de al of niet geschiktheid van de sommen uit onze rekenboekjes. Dat zou een ander belangstellende collega kunnen doen.

Frère Arnold Mulders •

Maken we er een flauwekulletje van?

Mijn vader zei vaak: „Schoolmeesters? Ze hèbben vakantie of ze krijgen vakantie!" Zwáár overdreven natuurlijk, maar toch....

In augustus jongstleden waren de vakantiedagen officieel vastgesteld. Enige tijd later bleek, dat er een volkstelling gehouden moest worden, waarbij de hulp van onderwijzend personeel onmisbaar was.

Naar ik vernomen heb, is er langdurig en zwaar vergaderd. Besloten werd om de kerstvakantie niet te wijzigen en dat de scholen waarvan het personeel niet meedeed aan de volkstelling (zoals bv. het HAVO/VWO) normaal zouden doordraaien. Maar nee hoor, de kerstvakantie werd voor iedereen verschoven en een paar dagen verlengd. De vakantie begon nu vlak vóór Keist, waardoor het aantal absenten de laatste dagen zeer hoog was! Veel kinderen moesten nu eenmaal thuis helpen bij de jaarlijkse opknapbeurt. Wij moesten op een zaterdag — ook al zoiets — weer beginnen. Wie over extravakantie moppert is een kniesoor, maar in april beginnen de examens en twee kostbare schoolweken zijn verloren gegaan.

We waren nauwelijks weer goed en wel begonnen, of er ontstond

nieuwe onrust. Van de SAC kregen we het verzoek een schoolcarnavalskoningin te kiezen. Wij hebben op school gemeend er maar niet aan mee te doen.

Deze week (begin februari) ontvingen wij het vriendelijk verzoek mee te doen aan een „jump-up" in Oranjestad op 9 februari. Van de zijde der Inspectie werd hiervoor toestemming verleend om van het lesrooster af te wijken, „mits de hele school meedeed". Waren drie vrije dagen om het carnaval nou echt niet genoeg?

Als u deze regels leest, is het carnaval allang voorbij. U mag me gerust een chagrijn vinden, maar vindt u niet dat er langzamerhand een gevaarlijke mentaliteitsverandering plaats vindt? Alle activiteiten moeten zo nodig (behalve direkteurenvergaderingen) binnen de schooluren worden gedrukt.

Ik voel toch eigenlijk wel iets voor die BOND VAN VERONTRUSTE VETERANEN...... (waarmee ik echt niet wil beweren, dat het de schuld is van de nieuwkomers!!)

J. Bosman •

P.S. 'k Mag het niet zeggen, want wij hebben ochtendschooltijden: maar vindt u het óók geen enorme flauwe kul, dat er 's middags vrijaf gegeven wordt, als er een prinses jarig is?

Studiedag voor leraren bij het Technisch Onderwijs op Aruba

Op 22 september 1971 was er een studiedag voor leraren van de Technische scholen te Aruba. Aan de hand van deze studiedag is er een verslag gemaakt met een inleidend woord van de Inspecteur van het Nijverheidsonderwijs de heer J. H. Volwerk.

De zeer waardevolle inzichten van de heer Volwerk zou ik u niet graag willen onthouden, reden waarom ik praktisch het gehele stuk zal overnemen:

1. Waartoe bestaat de technische school? Om het bedrijfsleven aan vaklieden te helpen? Neen, om de jeugd op te voeden. De technische school heeft geen verantwoordelijkheid t.a.v. het bedrijf, maar uitsluitend ten aanzien van de leerlingen, die men verplicht is zover mogelijk te brengen, zover mogelijk naar de volwassenheid. De technische school is een instituut voor opvoeding.

2. Moeten we naast opvoeden dan óók niet zorgen dat ze een vak leren, zo wordt wel gevraagd. Hier wordt een valse tegenstelling geschapen. Natuurlijk is het kind op school om te leren; natuurlijk moet de school lesgeven. Maar dat lesgeven staat niet naast het opvoeden, alsof men twee taken had: onderwijs geven en ook nog van de jongen een mens maken, door vermanende gesprekken of straffen enz.; neen, lesgeven is een deel van het opvoeden, het zit er in, het werkt met wat bijzondere opvoedingsmiddelen, zoals wiskundevraagstuk-

ken, draaiwerkstukken en technische tekeningen, allemaal opvoedingsmiddelen net zoals het rijtje dat u voor het pedagogisch getuigschrift heeft geleerd: gesprek, voorbeeld, straf enz. Lesgeven is opvoeden, volgens plan weliswaar, een beetje systematischer dan „gewoon" opvoeden, toch opvoeden. En de leerstof is niets dan een verzameling opvoedingsmiddelen.

3. Kun je dan opvoeden door middel van technische leerstof? De ouderen onder ons denken misschien terug aan de achter ons liggende tijd in Nederland, toen men ontdekte dat ook de lagere technische school (zoals men dat noemde) de „mensvorming" voorop moet stellen. Dat deed die school niet, meende men, en dat moest anders. Wat ging men doen? Men ging invoeren: geschiedenis, aardrijkskunde, biologie, maatschappijleer, muziek, handenarbeid. Dát was mensvormend!!! En dat moest dan die mensonterende technische invloed compenseren. Het is duidelijk waar dit vandaan kwam. Helaas is binnen het technisch onderwijs de studie in de pedagogiek nog te weinig doorgedrongen. Nog teveel technici vinden dit minder belangrijk. Daardoor is enerzijds de schakel pedagogiek-techniek te weinig doordacht, en anderzijds zijn vele pedagogiekleraren bij de lerarenopleidingen en pedagogische bureau's enz. geen technici. Deze pedagogen zijn het geweest die, hoewel in het technische feitelijk buitenstaanders, het technisch onderwijs hebben aangepraat, dat men aan mensvorming moest gaan doen d.m.v. bovengenoemde vakken. Daardoor is in Nederland een eerste algemene leerjaar ontstaan, dat het verband met het technisch onderwijs niet kan vinden, daardoor is door het pedagogisch denken het hart van het technisch onderwijs, n.l. de technische theorie-praktijk en tekenlessen bijna niet beïnvloed en werkt vaak niet veel anders dan 20 jaar geleden.

4. Daardoor is de term „algemeen vormend onderwijs" nog in vele ogen slechts van toepassing op havo en mavo. Nu, ik acht een eenzijdig verbale wiskundige vorming, met verontachtzaming van het lichamelijke aspect, allerminst „algemeen".

Ik acht het technisch onderwijs niet minder mensvormend, en hoewel anders van inhoud, als mensvormend onderwijs, ja ook als springplank tot verdere studie (door daartoe begaafden) volkomen gelijkwaardig aan het mavo. Er zijn meerdere wegen naar de volwassenheid. De weg via technisch denken en technisch handelen is niet minder waard dan de weg via het leren van talen e.d. Het zijn twee gelijkwaardige vormingswegen. In de westerse wereld wordt aan de éne weg, de verbale abstracte, de voorkeur gegeven, hetgeen niets anders is dan ons erfdeel van het grieks-filosofisch denken.

In de landen van Oost-Europa echter, waar die traditie sedert de grote revolutie van 1918 gewelddadig is afgebroken (voorzover die bestond) is de technisch-praktische weg de weg die de voorkeur heeft. Daar krijgt het kind vanaf de eerste klas lagere school „polytechnisch onderwijs", en is de andere weg, die hier primair wordt geacht, de tweede keus. Gelukkig gaat men ook in Nederland de gelijkwaardigheid van de technische vormingsweg meer en meer zien.

5. Wij voeden dus op door middel van technische leervakken tot

volwassen mens. Wat is een volwassen mens? Die zelfstandig heeft leren denken en handelen, die heeft geleerd creatief te zijn, zelfstandig problemen kan oplossen, zijn taak aan kan, verantwoordelijkheidsgevoel bezit, enz.

Tot dit alles pretenteert het technisch onderwijs d.m.v. technische lessen (en natuurlijk ook de A.V.O.-vakken) te kunnen opvoeden. Kortom: de leerling te leren zich boven het dagelijks gebeuren, boven de concrete situatie te verheffen en die baas te zijn; m,a.w. vanuit het abstract denkniveau de concrete ervaring te beheersen en te leiden.

6. Dit alles geschiedt d.m.v. de technische leervakken als totaliteit. Binnen die technische vakken nemen de tekenvakken een bijzondere plaats in, de plaats van verbinding tussen het concrete en abstracte.

7. Het technisch denken, de technische creativiteit, het zelfstandig werken, het zelf oplossingen vinden bij storingen, het over het werk spreken en overleggen, kortom, je werk niet doen als een robot, die aardig zijn handen kan gebruiken maar de achtergronden van zijn werk niet doorziet, zijn allen kenmerken van een vakman, van een volwassen vakman.

Tot zover het inleidend woord van de heer J H. Volwerk.

H. B. Dorsman
Dir. Dr. Martin Luther King school

Enkele aantekeningen bij het rapport van Prof. Prins

Op het Departement van Onderwijs werd op 23 juli j.l. een bijeenkomst gehouden ter behandeling van het onderwerp „De toekomst van het Antilliaans onderwijs". Zo deelt de „Antilliaanse Nieuwsbrief" van 4 augustus mede.

De heren Prof. dr. F. W. Prins en drs. C. G. M. van Mierlo zouden hierover op duidelijke wijze hun visie gegeven hebben. Prof. Prins verklaarde — aldus de Nieuwsbrief — dat men er niet in was geslaagd van het onderwijs een volkszaak te maken, en dat dit de reden

was, dat men nog steeds met het zittenblijversplobleem te kampen heeft.

Het is jammer, dat wij, op ons verzoek aan het Departement op Curaçao om een verslag van deze bijeenkomst, geen reactie hebben mogen krijgen. Het was ons dan ook niet mogelijk na te gaan wat de argumenten van Prof. Prins zijn.

In onze 'aantekeningen' willen wij proberen na te gaan in hoeverre het „Rapport van Prof. Prins" oftewel zijn „Leerplan en leidraad" in overeenstemming is met wat hij op de bijeenkomst gezegd heeft: van het onderwijs een volkszaak maken. Wij beperken ons daarbij tot de taalkundige kwestie, aangezien het hier een **taal-probleem** betreft. Op een forum-avond van CANOA, gehouden op 26 oktober 1970, was dit thema reeds aan de orde geweest: Invoering van de Mammoetwet en de tweetaligheid in het onderwijs op de Antillen. Dat wij hier inderdaad met een **taal-probleem** te maken habben, bewees Drs. R. Römer, die in zijn inleiding sprak over het feit, dat soms zelfs 85% van de kinderen gedupeerd wordt volgens het onderwijssysteem met het Nederlands als voertaal, omdat ze de lessen niet kunnen volgen.

Wat de invoering van de „Mammoetwet" betreft, volstaan wij met de herhaling van de uitspraak van de heren J. R. Evertsz en R. A. Casseres, leraren van de Pedagogische Academies op Curaçao, die volgens de „Antilliaanse Nieuwsbrief van 21 april jl. van mening zijn, dat „het systeem van de Nederlandse Mammoetwet nooit ingevoerd had moeten worden." Zij spraken van een „overhaaste imitatie".

Bij de Staten zijn in behandeling ontwerp-landsverordeningen regelende het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs, waarbij rekening werd gehouden met het rapport van Prof. dr. F. Prins en de onderwijsadviescommissie. Dit schrijft de Antilliaanse Nieuwsbrief van 16 mei 1971.

Bedoeld rapport — aldus het weekblaadje van het Kabinet van de Gevolmachtigde Minister van de Nederlandse Antillen — heeft ook blijvende waarde omdat het kan dienen als richtlijn voor leerkrachten en als studiemateriaal voor de pedagogische academie.

Het dient inderdaad gezegd te worden, dat voorzover wij het rapport „Prins" gelezen hebben, dit interessante gegevens verstrekt aangaande het onderwijs in de Nederlandse Antillen. Maar van de andere kant moet opgemerkt worden, dat het bewuste rapport bij de lezer geen enkel inzicht in een werkelijke verbetering van het onderwijssysteem achterlaat.

Het boekwerk bevat het resultaat van de werkzaamheden van de zgn. Leerplancommissie, die in 1964 door de toenmalige Minister van Onderwijs, de heer E. O. Petronia, was ingesteld en die in 1965 onder voorzitterschap van Prof. Prins met haar werkzaamheden aanving.

In het eerste deel heeft o.a. mej. A. C. Winkel aandacht besteed aan de Moedertaalschool. Het papiamento moet worden uitgebreid en verdiept, het Antilliaanse kind moet oefenen in het gebruik van zijn moedertaal, in die taal leren denken en zekere beheersing krijgen van die taal. Dit is om didactische redenen begrijpelijk en ondertussen ook door de UNESCO-groep aanvaard. Maar zijn we daarmee al bij een „verantillianisering" van het onderwijs?

Het rapport „Prins" staat dus invoering van het papiamento in de kleuterklassen en de beide laagste klassen van de lagere school voor.

De tweede taal dient het Nederlands te zijn, waarmee de leerling dus in de derde klas gekonfronteerd wordt. Onderwijs in het Engels en het Spaans op de basisschool moet echter in welke vorm ook met beslistheid als onwenselijk van de hand worden gewezen[1]). Zo'n resolute houding verwacht men geenszins van de voorzitter van een commissie, waarvan één van de leden, frater Anton van Oirschot, heeft verklaard: „het is immers duidelijk dat men niet kan vooruitlopen op de toekomst: het is een open vraag welke plaats het Nederlands op den duur in de Antilliaanse samenleving zal innemen"[2]).

Van Oirschot is echter met zichzelf in strijd als hij schrijft: „Verder is de praktische waarde voor de leerlingen groter, naarmate ze in een meer Nederlands sprekend milieu verkeren".

Het is interessant om in dit verband aan het woord te laten Ludwig van Mulier, een jonge Surinaamse student in de psychologie, uit wiens woorden blijkt dat de „praktische sociale waarde" van het Nederlands nogal ver te zoeken is.

Volgens van Mulier schept nl. het feit, dat het leerprogramma op de Surinaamse scholen uitsluitend op Europa is afgestemd, voor de schoolgaande jeugd geweldige problemen. Een deel van de dag wordt ze doordrenkt met Europese ideeën, opvattingen en gewoonten, terwijl het ouderlijke milieu volkomen anders van karakter is. „Het leidt — aldus Van Mulier — vaak tot een enorme kloof tussen ouders en kinderen. Sommigen kunnen thuis niet meer aarden na verloop van tijd. Persoonlijk zou ik de leermethodes geheel op Zuid-Amerika willen afstemmen. Het is toch te gek als Surinamers nog niet met de mensen uit hun buurlanden kunnen converseren".

Al is de taalsituatie in Suriname niet gelijk aan die van de Nederlandse Antillen, het Nederlandse onderwijssysteem en daarmee het Nederlands is ook verweven in het kulturele patroon van de Antillen.
Wat de rol van het Nederlands in de 19e eeuwse Antillen betreft kunnen we misschien het best de historicus Johan Hartog aan het woord laten: De kennis van de Nederlandse taal, zelfs in gezinnen van Nederlandse origine, is „zo gering als die van het Arabisch", schrijft Van Paddenburg in 1819.... In 1832 werd bepaald, dat tegenover de Raad Nederlands moet worden gebezigd, maar de Joden bleven tot 1834 Portugees gebruiken.... Tot omstreeks 1856 werd in de synagoge Mikvé Israel in het Portugees gepreekt, m.a.w. werd die taal verstaan. Bij vele Joodse families was echter voordien reeds het Spaans de huistaal geworden.... In 1857 schrijft ds. S. van Dissel van een toneelstuk dat in het Spaans werd opgevoerd: „de meeste toeschouwers verstaan er niets, tenminste niet het regte van, doch van het Nederlands zouden zij nog minder verstaan. Wij staan hier voor een merkwaardig probleem. De predikanten preekten in het Nederlands, het onderwijs vond voor een groot deel plaats in het Nederlands, de gehele administratie, de rechtspraak en het notariaat bezigen het Nederlands. En toch schrijft de directeur van het Colle-

---

[1]) Antilliaanse Nieuwsbrief; Nr. 37, 26 augustus 1970.

[2]) Leerplan en leidraad (deel II, pag. 50).

gium Neerlandicum in 1866: „Het Hollands dat men hier hoort en leert, is erbarmelijk, soms onverstaanbaar. . . . "[3]).

Als argument voor dit euvel werd soms aangevoerd, dat het Papiaments „een hinderpaal" vormde voor het aanleren van het Nederlands. Zo wees J. H. M. Chumaceiro (1905) op „het algemeen verlangen het Papiament af te schaffen. . . . men eist het zelfs"[3]). Er werd dus niet gekeken naar mogelijke gebreken bij het Nederlandse onderwijssysteem.

Hoewel het onderwijs in de loop van de vorige eeuw steeds verbeterd werd, spreekt gouverneur Kikkert in een rapport (±1816 uitgebracht aan de regering in Nederland) over de „beklagenswaardige" toestand daarvan op Curaçao[4]).

„Nog steeds richtte ieder die maar iets verdienen wilde, een schooltje op, ook al kon hij zelf amper lezen en schrijven", staat er in „Leerplan en Leidraad" (deel I, pag. 24) te lezen.

Op pag. 27: „In een uitgebreid schrijven d.d. 4 mei 1882 uitte zij (de toenmalige „Schoolcommissie") haar bezorgdheid over het lage peil van het onderwijs en gaf zij wegen aan ter verbetering van de toestand".

En in 1969 getuigt Dr. De Palm nog van het feit, dat „op Curaçao bij het aanleren van het Nederlands te weinig aandacht wordt besteed aan de mondelinge uiting"[5]).

Terwijl men unaniem over eens is, dat het onderwijs op de basisschool in de **moedertaal** moet geschieden *), was het in de Antillen zó, dat het onderwijs over het algemeen in het Nederlands plaats vond, waardoor slechte schoolprestaties niet van de lucht waren. De vervreemding van familie en eigen taalgemeenschap werd niet tegengegaan. Daarvoor in de plaats kreeg men een gebrekkige kennis van het Nederlands en alle frustaties, die van zo'n situatie het gevolg kunnen zijn.

Maar de ogen worden na „eeuwen-lange" ervaring geopend: Aan het zittenblijven op de basisschool wordt enige aandacht besteed,

---

[3]) Hartog, J.; Curaçao (De Wit, Aruba; deel II, p. 894).

[4]) Leerplan en Leidraad (pag. 24).

[5]) Palm, De, J. Ph.: Het Nederlands op de Curaçaose school (Wolters-Noordhoff, Groningen).

*) In een rapport van de UNESCO.

doordat men de voertaalproblematiek nu wel van plan is aan te pakken.

Het gaat nu voornamelijk om de **tweede** taal. Het is begrijpelijk, dat voor de sprekers van een gemeenschap met een taalminderheid (het Papiamento wordt slechts door ±200.000 mensen gesproken) het een ekonomische noodzaak is om een tweede taal aan te leren. Vergelijk Nederland, waar b.v. het Engels op alle middelbare scholen een verplicht vak is. Ook voor de Nederlandse taalgemeenschap geldt nl. dat zij, om zich te handhaven, in hoge mate bilinguaal, of liever multilinguaal moet zijn. Zonder vreemde-talenkennis zou het land ook economisch in West-Europa geen rol van enige betekenis kunnen vervullen[6]).

Van Oirschot vindt: „de economische omstandigheden maken het bovendien wel wenselijk rekening te houden met het feit, dat thans vele Antilliaanse arbeiders werkgelegenheid vinden in Nederland".

Afgezien van wat we zojuist gezegd hebben met betrekking tot de geringe rol van het Nederlands in Europa (laat staan internationaal gezien!), komt het ons voor, dat, als Nederland toch zo'n „paradijs" is voor Antilliaanse arbeiders, dezen bij aankomst in Nederland altijd een taal-cursus zouden kunnen volgen, evenals sommige van de talloze gastarbeiders uit Marokko, Turkije, Griekenland, Spanje, etc.

Deze gastarbeiders zijn niet in Nederland om te studeren en willen op een gemakkelijke manier wat Nederlands leren, omdat zij toch niet voorgoed in Nederland willen blijven. Zij behoeven niet die grondige kennis van het Nederlands opgedrongen te krijgen, die Van Oirschot voor ogen heeft. Anders is het natuurlijk voor diegenen, die naar **Nederland** gaan voor hoger onderwijs. Maar dit laatste heeft ook zijn „contra" en is niet direkt een noodzaak. Om kort te gaan verwijzen wij naar „De Antilliaanse student in Nederland" van Dr. L. F. Triebels, gepubliceerd in „Watapana" (Nummer 3, jrg. III, 1971).

Van Oirschot blijft hameren op de betekenis van het Nederlands: „Onmisbaar en van het allergrootste belang is de beheersing van het Nederlands. . . ."

Het is misschien de moeite waard om in dit opzicht William Mackey te citeren, die in 1962 schreef: „In some countries, it may be essential, for cultural reasons, for any educated person to be fluent in one or more foreign languages. Greek and Latin were long the cultural languages of the educated European. Today it is more likely to be French, English, or German. The quantity and quality of printed matters available in these languages constitute a cultural force which an educated person cannot afford to ignore"[7]).

Kortom, de betekenis van de Nederlandse taal, zoals Van Oirschot zich die voorstelt, is sterk overschat en geeft slechts de huidige staatkundige verhoudingen, waarin de Antillen verkeren, weer. De frater legt zich neer bij de bestaande situatie en we onderkennen in zijn opvatting geen enkele drang naar verbetering van het onderwijs. Hij bekijkt de onderwijskundige zaken van de Nederlandse Antillen, alsof hier sprake was van Friesland of een andere Nederlandse provincie. Hij verwaarloost de Antilliaanse maatschappij, die, zoals ieder-

---

[6]) Uhlenbeck, E. M.: Taalwetenschap (Smits, 's-Gravenhage; 1965).

[7]) Mackey, W. F.: The description of bilingualism (Canadian Journal of Linguistics).

een weet, wel degelijk in beweging is. De 30ste mei van het jaar 1969 is blijkbaar geen les geweest en men hecht geen gehoor aan wat in het Antilliaanse volk omgaat: „Ja, ik zou het Nederlands volledig afschaffen — een arm taaltje overigens, maar 13 miljoen mensen spreken het. Naast het Papiamento als voertaal het rijk Spaans, of het Engels, een wereldtaal"[8]).

De tragiek voor de Antillen is (en dat tekent haar koloniale situatie) dat omschakeling naar een andere tweede taal impliceert, dat er hogere en gespecialiseerde opleidingen reeds aanwezig moeten zijn, die zich van die tweede taal (Engels of Spaans?) bedienen. Daar heeft Nederland ons, helaas, niet aan geholpen. De vraag is nu, of ze dat ooit zal doen.... Want — om met de Antilliaanse dichter Frank Martinus te spreken — samenwerking veronderstelt twee polen, en wanneer men weet dat er maar één pool bestaat (Nederland) of omdat men in werkelijkheid maar één pool erkent (Nederland), dan is men niet alleen hypocriet maar ook te kwader trouw[9]).

Het zou zeker niet realistisch zijn de zaak zo voor te stellen als zou het Nederlands, als voertaal op de scholen, geen gevaar lopen op de Nederlandse Antillen te verdwijnen, althans sterk aan „prestige" in te boeten of terug te lopen.

Op Puerto Rico, b.v. hebben de Amerikanen met alle geweld hun Engels tot dé taal van de bevolking van dit eiland willen maken. Zij meenden hun doel te kunnen bereiken door het Engels als voertaal bij het onderwijs voor te schrijven, zoals het Nederlands op de Antillen. Ondanks al hun pogingen — schrijft Dr. J. de Palm — bleken de resultaten verre van bevredigend. Pedro Henriquez Ureña gaat zelfs zó ver Puerto Rico te rekenen tot „Latijns-Amerika", omdat men daar, door middel van het Spaans, een hispanistische kultuur in leven houdt[10]). Hoe het ook zij, het overschakelen naar een tweede taal zal in ieder geval fasegewijs moeten geschieden en de keuze van het Spaans of het Engels vraagt een grondige kennis van onze maatschappij, de mogelijkheden en wenselijkheden, die bij de burgers bestaan. Wij durven momenteel geen oordeel over die tweede taal te geven, omdat wij (nog) geen voldoende kennis van zaken hebben, hoewel het gebruik van het Nederlands op de Antillen ons nu reeds minder gewenst voorkomt. Of om een kultureel anthropoloog aan het woord te laten: „De Nederlandse Antillen, een vrijwel volmaakt voorbeeld van de absurditeit van de geschiedenis."

Maar anno domini 1970, na vijf jaar bezinning en ondanks de vaststelling van André Roche[11]), dat o.a. het Engels zowel uit praktisch als uit kultureel oogpunt van groot belang is, vindt Prof. Prins: „onderwijs in het Engels en het Spaans op de basisschool moet in welke vorm ook met beslistheid als onwenselijk van de hand worden gewezen".

En hoewel de kulturele kloof tussen het Papiamento en het Neder-

---

[8]) Diekmann, M.: Een doekje voor het bloeden (Leopold-'s-Gravenhage, 1970; p. 43).

[9]) Ruku; Nummer 4 en 5, jrg. II; 1970.

[10]) Henriquez Ureña, P.: Historia de la cultura en la América hispánica (Fondo de cultura económica; Mexico-Buenos Aires; 1966).

[11]) Roche, A. J.: L'étude des langues vivantes et ses problèmes (1962).

lands psycholinguistisch moeilijker te overbruggen is dan b.v. Papiamento-Spaans, vindt de hoogleraar uit Wageningen, dat de tweede taal het Nederlands dient te zijn. „Tussen de school en het lager gesitueerde gezinsmilieu ligt een culturele barrière", schrijven Drs. J. van Bergeijk en Drs. R. A. Römer op pagina 204 van „Leerplan en leidraad" (deel 1) „De wijze waarop deze zich in het onderwijs doet gelden mag vooral niet worden onderschat", voegen de beide schrijvers van „Sociologische uitgangspunten" eraan toe.

Welnu, het komt ons voor, dat deze „barrière" volstrekt wel onderschat wordt door Prof. Prins.

Vandaar dat wij het maar ten dele eens zijn met hetgeen de toenmalige Minister van Onderwijs, de heer E. O. Petronia, in zijn „ten geleide" schrijft: „....deze uitgave blijkt een schat van gegevens te verstrekken over heden en verleden van het onderwijs in de Nederlandse Antillen en er worden vele praktische suggesties gedaan voor de toekomst".

Dat laatste trekken wij sterk in twijfel. Er wordt nog altijd te weinig rekening gehouden met toekomstige factoren, die van grote invloed zouden kunnen zijn voor het onderwijs, zoals de intensivering van de banden met Latijns-Amerika.

H. Habibe •

Uit de Antilliaanse Keuken

GALINA CU CURRY

Benodigdheden:
- 1 kip van 3 lbs.
- 1 grote ui of 3 kleintjes
- 2 teentjes knoflook
- 4 afgestreken eetlepels kerrypoeder
- 1 kleine tomaat
- 3 kruidnagels
- komijn
- 1½ lepeltje kaneel (afgestreken)
- 3 bouillonblokjes
- 7 eetlepels olie
- 4 hardgekookte eieren

Bereiding:

Snijdt de schoongemaakte kip aan stukken. Goed wassen met water en 2 geperste lamoenchi's met een beetje zout. Afdrogen en opzij zetten. De ui, tomaat en knoflook fijn snijden. Olie in een diepe pan gieten en goed heet laat worden op een middelgrote vlam. Dan de 3 kruidnagels erin doen; even laten bakken en dan ui, tomaat, kerry en knoflook toevoegen en eventjes door laten bakken. Een half kopje water erbij doen en 5 minuten laten bakken. Nu de kip in stukjes toevoegen.

De stukjes kip moeten gestadig worden omgekeerd om aanbakken te voorkomen. (Het gebruik van een gietijzeren pan wordt aanbevolen). Minsten een kwartier laten doorbakken. Daarna komijn en kaneel toevoegen, alsmede een kopje water.

Deksel op de pan en door laten bakken tot het geheel helemaal gaar is. Telkens als de inhoud dreigt te gaan vastzitten, meer water toe-

voegen. Uw gerecht is klaar als kerry en olie een gele kleur gaan vertonen.
De hardgekookte eieren aan alle kanten in een beetje olie (apart) mooi bruin bakken en tegen de tijd dat de kip klaar is bijvoegen en het geheel even laten doorbakken.

R. Maduro-Oduber

Hebt U ook . . . . .

gehoord dat men op Curaçao nu heel dicht bij een vereniging van leerkrachten is...... Zou het voorbeeld van de VLA eindelijk zijn begrepen??

gehoord dat het hoofdbestuur vertegenwoordigd was bij de doopplechtigheid in de St. Franciscuskerk op 22 januari j.l., waar twee geadopteerde Colómbiaanse kinderen van het echtpaar van Steen gedoopt werden? En dat het echtpaar van Steen deze sympathieke geste zeer op prijs gesteld heeft.

gehoord dat er een werkgroep is opgericht van hoofden van basisscholen, die op ideële basis onderwijsproblemen gaan aanpakken? Weer een voorbeeld dat navolging verdient.

Coca-Cola